

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/archiwa/pion-archiwalny-ipn/szczecin/przykladowe-dokumenty/36279,Pomnik-Czynu-Polakow.html>
27.02.2026, 15:33

Pomnik Czynu Polaków

31.08.2016

O budowie Pomnika Czynu Polaków zdecydowała uchwała plenum KW PZPR w Szczecinie z września 1972 r., w myśl której w 30-lecie PRL miała zostać zorganizowana w mieście wielka manifestacja ludności, połączona z odsłonięciem monumentu „symbolizującego pracę i wkład województwa w rozkwit Polski Ludowej”. Według pierwotnego założenia pomnik ten miał być gotowy na 26 kwietnia 1974 r. Jednak przeciągające się dyskusje nad koncepcją pomnika spowodowały, że prace nad nim rozpoczęły się dopiero w drugiej połowie 1976 r. Z końcem tego samego roku powołany został Komitet Organizacyjny Budowy Pomnika Czynu Polaków, na czele którego stanął prezydent miasta – Jan Stopyra. Realizację pomnika powierzono warszawskiemu rzeźbiarzowi doc. Gustawowi Zemle.

Z uwagi na skalę przedsięwzięcia, budowę monumentu podzielono na kilka etapów, a ich realizacja trwała blisko trzy lata. Stalowy postument wykonany został w Stoczni Szczecińskiej im. Adolfa Warskiego, odlewu orłów w brązie dokonano w warszawskich Zakładach Mechanicznych im. Marcelego Nowotki, a wszelkie obliczenia i projekty techniczne opracowali szczecińscy inżynierowie. Ze względu na wielkość odlanych fragmentów ich transport do Szczecina odbył się drogą wodną – Wisłą, Bałtykiem oraz Odrą.

Uroczystość odsłonięcia Pomnika Czynu Polaków odbyła się 3 września 1979 r. Wśród zaproszonych gości obecni byli: członek Biura Politycznego KC PZPR, minister spraw wewnętrznych Stanisław Kowalczyk, wiceminister obrony narodowej, generał broni Józef Urbanowicz, I sekretarz KW PZPR w Szczecinie Janusz Brych oraz wojewoda szczeciński Jerzy Kuczyński. Ponadto licznie zgromadzili się kombatanci, a także przedstawiciele organizacji społecznych, politycznych i młodzieżowych. Symbolicznego odsłonięcia orłów dokonał Stanisław Kowalczyk.

Pomnik powstał m.in. ze składek ofiarowanych przez społeczeństwo Szczecina i Pomorza Zachodniego, a inicjatorem zbiórki na ten cel była załoga statku m/s „Szczecin”.

Opracowanie: Tomasz Dźwigał, Łukasz Skubisz

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)